

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/263/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7212206284
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 08. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboš Kunay
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2013:7212206284.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľuboša Kunaya a sudkýň JUDr. Angely Čechovej a Mgr. Angeliky Sopoligovej vo veci žalobkyne U. U. T., správkyne konkurznej podstaty úpadcu I. U. F. W., spotrebné družstvo v konkurze, F. W., M. Č.. R./X, zast. JUDr. Karolom Porubčinom, advokátom, Považská Bystrica, Centrum 27/32, proti žalovaným 1. U. I., bytom O., O. XX, zast. JUDr. Milanom Kuzmom, advokátom, Košice, Floriánska 16, 2. G. T., bytom O., A. X, zast. JUDr. Oľgou Pacolákovou, Košice, Bielocerkevska 4, 3. Y. M., bytom O., E. XX, 4. P. O., bytom O., W. XX, zast. JUDr. Oľgou Pacolákovou, Košice, Bielocerkevska 4, 5. G.. S. Š., bytom O., Q. XX, zast. JUDr. Milanom Kuzmom, advokátom, Košice, Floriánska 16, o zaplatenie 2.677,45 € s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku 17C 56/2012-84 z 23.4.2012 Okresného súdu Košice II

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v jeho zamietavom výroku.

Žalobkyňa nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Žalovaným v 1. a 5. rade sa prisudzuje náhrada trov odvolacieho konania a to žalovanému v 1. rade vo výške 20,- € a žalovanému v 5. rade vo výške 52,- € a žalobkyňa je povinná ju zaplatiť JUDr. Milanovi Kuzmovi, advokátovi, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozsudkom žalobu vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanými v 1., 2., 4. a 5. rade o zaplatenie 2.326,10 € zamietol, žalobkyňu zaviazal nahradiť žalovanému v 1. rade trovy konania v sume 67,65 € a žalovanému v 5. rade v sume 192,64 € titulom trov právneho zastúpenia na účet ich právneho zástupcu JUDr. Milana Kuzmu a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalovaným v 2. a 4. rade náhradu trov konania nepriznal.

Vychádzal zo žaloby, ktorou sa právny predchodca žalobkyne pôvodne domáhal od žalovaných v 1. až 144. rade zaplatenia sumy 151.220,61 € (4.555.672,- Sk) titulom vykázaného schodku na podklade kontrolnej inventarizácie za obdobie od 5.2.2001 do 17.11.2001, keď od žalovaného v 1. rade sa domáhal zaplatenia sumy 189,07 €, od žalovaného v 2. rade zaplatenia sumy 244,87 €, od žalovaného v 3. rade sumy 351,36 €, od žalovaného v 4. rade sumy 389,53 € a od žalovaného v 5. rade požadoval sumu 1.502,62 €. Poukázal na to, že po čiastočnom späťvzatí žaloby voči niektorým žalovaným nároky boli vylúčené na samostatné konanie - u žalovaných v 1. až 5. rade 17C 56/2012. Uviedol, že medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že medzi právnym predchodcom žalobkyne a žalovanými došlo k uzatvoreniu pracovného pomeru, pričom žalovaní zároveň podpísali dohodu o hmotnej zodpovednosti podľa § 176 a nasl. Zákonníka práce. Za nesporné z predložených listinných dôkazov považoval

i to, že v dňoch od 17.11.2001 do 19.11.2001 bola v prevádzkovej jednotke právneho predchodcu žalobkyne č.R. v O. vykonaná inventúra zásob tovaru za obdobie od 5.2.2001 do 17.11.2001 a zistené manko (schodok) po dodatočných úpravách a zmenách predstavovalo 4.729.639,- Sk. Vzal do úvahy obranu žalovaných, ktorí namietali, že počet zamestnancov na prevádzke vzhľadom na jej veľkosť nebol dostatočný, inventúry počas trvania pracovného pomeru niektorých z nich neboli vôbec vykonávané pri nástupe do pracovného pomeru, ani pri jeho skončení, že na prevádzke dochádzalo ku krádežiam tovaru zo strany zákazníkov, pričom priestor bol nedostatočne chránený a nenachádzali sa v ňom kamery a zamestnávateľ nevyhovel ich návrhu, aby sa namontovali nejaké zábrany, resp. prostriedky na zabezpečenie tovaru, že z predajne bol vynášaný tovar bez odstránenia ochranného kódu a ani drahší tovar takýmito ochrannými kódmi nebol chránený. Uvedené nedostatky zamestnanci opakovane hlásili zamestnávateľovi, avšak tento zabezpečil ochranu len formou súkromnej bezpečnostnej služby a i to v nedostatočnom počte. Citoval § 176 ods. 1 až 3, § 177 ods. 1, 2, § 181, § 182 ods. 1, 2, 3 zák.č. 65/1965 Zb. (Zákonník práce - účinný v čase zistenia schodku), ako aj vybrané časti dohôd o hmotnej zodpovednosti žalovaných a mal za to, že u žalovaných ako zamestnancov právneho predchodcu žalobkyne došlo na základe písomne uzatvorenej dohody o hmotnej zodpovednosti k prevzatíu hmotnej zodpovednosti za zverené hotovosti, ceniny, tovar, zásoby materiálu alebo iné hodnoty a nesporné bolo i to, že výsledkom inventarizácie po opravnom zázname z 8.7.2003 bol schodok vo výške 4.729.639,- Sk (156.995,25 €). Poukázal ďalej na výpovede žalovaných, ktorí oznamovali nadriadeným zistené nedostatky na predajni, krádeže, požiadavky na zabezpečenie priestoru predajne, o čom svedčí tiež kniha evidencie zásahov, predložená žalovanými vo vylúčenom konaní vedenom pod sp.zn. 17C 28/2012, z ktorej vyplynuli početné záznamy o krádežiach za obdobie roka 2001. Uviedol, že žalovaný v 5.rade sa zúčastňoval aj pravidelných porád s vedením, na ktorých upozorňoval na uvedené nedostatky, avšak zo strany zamestnávateľa k ich odstráneniu nedošlo. Poukázal ďalej na tú skutočnosť, že prevádzka M. bola otvorená v decembri 2000 a i napriek tomu, že za obdobie dvoch mesiacov bol vyúčtovaný schodok v sume 1.555.759,- Sk, právny predchodca žalobkyne neurobil žiadne opatrenia na ochranu svojho majetku a ďalšiu inventúru vykonal až po takmer 10 mesiacoch. Dospel tak k záveru, že právny predchodca žalobkyne o nedostatkoch jednoznačne musel vedieť a nevykonal žiadne opatrenia na ochranu zverených hodnôt. Táto skutočnosť ho viedla k názoru, že zamestnanci nemali zabezpečené podmienky na riadny výkon svojej práce a plnenie dohôd o hmotnej zodpovednosti. Vzhľadom na úplné zbavenie sa zodpovednosti žalovaných za vznik schodku, žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol, keďže zamestnávateľ im preukázateľne nevytvoril vhodné podmienky na hospodárenie so zverenými hodnotami. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešným žalovaným v 1.a 5. rade priznal náhradu uplatnených trov právneho zastúpenia.

Nárok žalobkyne proti žalovanému v 3. rade bol vylúčený na samostatné konanie.

Rozsudok napadla včas podaným odvolaním žalobkyňa, navrhla ho zmeniť, žalovaného v 1. rade zaviazat' na zaplatenie sumy 189,07 € s prísl., žalovaného v 2. rade na zaplatenie sumy 244,87 € s prísl., žalovaného v 4. rade na zaplatenie sumy 389,53 € s prísl. a nakoniec žalovaného v 5. rade na zaplatenie sumy 1.502,62 € s prísl. Poukázala na to, že so žalovanými boli platne uzatvorené dohody o hmotnej zodpovednosti podľa § 176 ods. 1 zák.č. 65/1965 Zb. a ide tak u nich o druh osobitnej zodpovednosti založenej na tom, že zamestnanec, s ktorým bola uzatvorená dohoda o hmotnej zodpovednosti nevyúčtoval hodnoty zverené mu na základe tejto dohody a pri tejto zodpovednosti sa vychádza z prezumpcie viny zamestnanca. Neboli podľa nej preukázané dôvody na zbavenie sa tejto zodpovednosti žalovaných, nakoľko v takých prípadoch musia preukázať svoju nevinu žalovaní, teda zamestnanci a zamestnávateľ nie je povinný zamestnancom dokazovať, že schodok zavinili (úmyselne alebo z neobľahosti). Tvrdenie žalovaných o nezabezpečení vhodných pracovných podmienok ani po viacerých urgenciách považovala za účelové, keďže žalovaní od dohôd o hmotnej zodpovednosti neodstúpili.

Žalovaní v 1. a 5. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne navrhli jej odvolanie zamietnuť ako nedôvodné a priznať im náhradu trov odvolacieho konania. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia plne v súlade s právnym poriadkom a zisteným skutkovým stavom rozhodol o nedôvodnosti žaloby, keďže preukázali, že zamestnávateľ im nevytvoril vhodné podmienky na hospodárenie so zverenými hodnotami napriek tomu, že bol na uvedené nedostatky upozornený, nedostatky sa vyskytovali opakovane a

zamestnávateľ o tom mal vedomosť a medzi uvedenou skutočnosťou a schodkom, ktorý bol zistený, je príčinná súvislosť.

Aj žalovaní v 2. až 4. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne navrhli odvolanie zamietnuť a potvrdiť rozsudok prvostupňového súdu. Upozornili, že žalobkyňou vyčíslený schodok nie je prvým ani jediným schodkom, ktorý je požadovaný od zamestnancov, žalobkyňa vykázala schodok aj v následných inventúrnych obdobiach a tak ako v prvom vyčíslenom schodku, ani v ostatných ďalších závady neodstránila, nepristúpila k riešeniu problematiky pracoviska a následne vzniku mánk. Pri tak vysokom schodku sa spoliehala len na dohody o hmotnej zodpovednosti a situáciu ináč neriešila.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak

- a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie,
- b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a O.s.p. bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie,
- c) ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania,
- d) to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa odseku 2 cit. ust. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Odvolací súd bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keďže v posudzovanej veci nejde ani o jeden z prípadov uvedených v § 214 ods. 1 O.s.p. za dodržania podmienok podľa §156 ods. 3 O.s.p., keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli súdu najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením, prejednal odvolanie v rozsahu vyplývajúcom z § 212 ods. 1,3 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok je vecne správny a preto ho podľa § 219 ods. 1 O.s.p. v jeho zamietavom výroku potvrdil.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, na správnosť ktorých poukazuje.

Skutočnosti uvedené žalobkyňou v jej odvolaní nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Podľa žalobkyne v danom prípade neboli splnené dôvody na zbavenie sa zodpovednosti žalovaných za spôsobenú škodu (schodok) zvlášť s prihliadnutím na to, že žalovaní od dohody hmotnej zodpovednosti neodstúpili.

V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalovaní so zamestnávateľom uzavrel dohodu o hmotnej zodpovednosti a ani to, že zamestnávateľ v dňoch od 17.11.2001 do 19.11.2001 v prevádzkovej jednotke č. R. Q. O. vykonal inventúru zásob tovaru za inventúrne obdobie od 5.2.2001 do 17.11.2001, ktorej výsledkom bolo zistenie schodku. Berúc do úvahy inventúrne obdobie a dátum vykázaného schodku súd prvého stupňa správne na vec aplikoval zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce.

Ak zamestnanec prevzal na základe dohody o hmotnej zodpovednosti zodpovednosť za zverenú hotovosť, ceniny, tovar, zásoby materiálu, alebo iné hodnoty, určené na obeh alebo obrat, ktoré je povinný vyúčtovať, zodpovedá za vzniknutý schodok (§ 176 ods. 1 veta prvá Zákonníka práce).

Zamestnanec sa zbaví zodpovednosti celkom alebo sčasti, ak preukáže, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia (§ 176 ods. 3 Zákonníka práce).

Zodpovednosť zamestnanca podľa uvedených ustanovení Zákonníka práce je osobitným druhom pracovno-právnej zodpovednosti za škodu. Zodpovednosť za schodok vzniká, ak zamestnávateľ preukáže, že so zamestnancom uzavrel platnú dohodu o hmotnej zodpovednosti, a že na hotovosti, ceninách, tovare, zásobách materiálu alebo na iných hodnotách, ktoré je povinný vyúčtovať (ďalej len „hodnoty“) vznikol schodok. Pri tejto zodpovednosti zamestnávateľ nie je povinný preukazovať zavinenie zamestnanca. Zavinenie zamestnanca na vzniku schodku sa predpokladá, takže zamestnanec sa zodpovednosti za schodok na zverených hodnotách zbaví celkom, alebo čiastočne, ak preukáže, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia.

Schodkom sa rozumie rozdiel medzi skutočným stavom zverených hodnôt a medzi údajmi účtovnej evidencie, o ktorý je skutočný stav nižší, než účtovný stav. Schodok sa zisťuje za určité obdobie začínajúce prevzatím zverených hodnôt a končiacie vyúčtovaním, počas ktorého obdobia zverené hodnoty podliehajú zmenám, ktoré sa musia premietnuť do konečného vyúčtovania. Hmotne zodpovedný zamestnanec musí mať počas tohto obdobia vo svojom zverení tieto hodnoty, ktoré podľa dokladov dosiaľ nevydal a musí kedykoľvek preukázať účtovnými dokladmi, že v čase vyúčtovania sa u neho nenachádzajú. Hmotne zodpovedný zamestnanec musí zachovať bilančnú rovnováhu jemu zverených hodnôt. Schodok býva spravidla zistený inventarizáciou ako inventarizačný rozdiel medzi stavom majetku v účtovníctve a skutočným (nižším) stavom majetku, avšak skutočnosť, že schodok bol zistený inak než inventarizáciou, neznamena ešte sama o sebe, že by zamestnávateľ nemal voči zamestnancovi nárok na náhradu vzniknutej škody; pokiaľ má byť žaloba úspešná, musí zamestnávateľ v takom prípade vznik schodku preukázať inými dôkaznými prostriedkami.

Medzi účastníkmi zostala sporná iba tá skutočnosť, či žalovaní preukázali také skutočnosti, aby ich v súlade s ust. § 176 ods. 3 Zákonníka práce zbavovali zodpovednosti celkom, prípadne sčasti z dôvodu, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez ich zavinenia.

Podľa ust. § 176 ods. 3 Zákonníka práce v znení do 31.03.2002 zamestnanec sa zbaví zodpovednosti celkom, prípadne sčasti, ak preukáže, že schodok vznikol, celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že pracovné podmienky majú podstatný význam pre možnosť zbavenia sa zodpovednosti zo strany zamestnanca. Medzi právne podmienky založenia tejto zodpovednosti patrí aj podmienka, aby zamestnanec po celú dobu hmotnej zodpovednosti mal osobne k dispozícii hodnoty, ktoré sú predmetom dohody o hmotnej zodpovednosti.

Aby zamestnávateľ mohol plniť svoju povinnosť, vytvárať zamestnancom pracovné podmienky, ktoré by im umožňovali riadny výkon ich povinností, zákon ukladá zamestnancom povinnosť oznamovať svojmu nadriadenému chyby ihneď, len čo ich zistia. Tieto ustanovenia treba vykladať tak, že v tých prípadoch, keď je úplne jasné a dokázateľne zistené, že chyba bola zamestnávateľovi známa, nie je potrebné, aby ju zamestnanec ešte formálne osobitne hlásil.

Žalovaní sa v konaní bránili tým, že predchodca žalobkyne, ako ich zamestnávateľ nevytvoril také podmienky, ktoré by zamestnancom umožňovali zabezpečovať ochranu majetku, nebola zabezpečená funkčná strážna služba v počte, ako to vyžadovala veľkosť predajnej plochy, nebolo zabezpečené označenie niektorých druhov tovaru ochrannými kódmi, nebol zabezpečený kamerový systém, turnikety pri pokladniach a nedostatočný bol tiež počet zamestnancov. Prevádzka (predajňa) takto nebola

dostatočne zabezpečená proti krádežiam zo strany zákazníkov a vedenie nereagovalo na sťažnosti zamestnancov.

Tieto skutočnosti vyplývajú z vyjadrení nielen žalovaných, ale aj ďalších zamestnancov (žalovaných v samostatných konaniach) ako aj zo schodku vyčísleného v predchádzajúcej inventúre z 5.02.2001, na zistenia ktorej zamestnávateľ zodpovedajúco nereagoval. Na nedostatky zamestnávateľ bol opakovane upozorňovaný ústne aj písomne, o čom svedčí tiež kniha evidencie zásahov, avšak napriek tomu z jeho strany k zabezpečeniu žiadnych opatrení nedošlo.

Obranu žalovaných žalobkyňa v konaní zásadne nepopierala, resp. neoznačila žiadne dôkazy na preukázanie nedôvodnosti takejto obrany.

S poukazom na tieto závery považuje odvolací súd odvolanie žalobkyne, vychádzajúce z tvrdenia o nesprávnom hodnotení dôkazov a nesprávneho právneho posúdenia veci za nedôvodné. Žalovaní v konaní preukázali dôvody pre zbavenie sa svojej zodpovednosti za schodok, keďže preukázali, že tento vznikol bez ich zavinenia. Na správnosti takéhoto záveru nemení nič ani v odvolaní uvedené tvrdenie žalobkyne, že tvrdenia žalovaných o nezabezpečení vhodných pracovných podmienok považuje za účelové s poukazom na to, že títo neodstúpili od dohody o hmotnej zodpovednosti.

Použitie takejto formy jednostranného skončenia zodpovednostného vzťahu nie je totiž priamo podmienkou pre zbavenie sa zodpovednosti zamestnanca podľa § 176 ods. 3 Zákonníka práce. Zo skutočnosti, že žalovaní takúto možnosť poskytnutú im zákonom nevyužili, nemožno vyvodiť záver, že v dôsledku toho im zanikla možnosť zbaviť sa zodpovednosti za schodok zo zákonného dôvodu.

S poukazom na uvedené dôvody odvolací súd zamietavý výrok v rozsudku súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

V odvolacom konaní mali úspech žalovaní v 1. a 5. rade (zastúpení JUDr. Milanom Kuzmom), preto im bola priznaná náhrada trov konania pozostávajúca z trov ich právneho zastúpenia (§ 224 ods. 1, § 142 ods. 1, § 151 ods. 1 O.s.p.). Náhrada trov patrí za 1 úkon poskytnutej právnej služby advokátom JUDr. Milanom Kuzmom a to za písomné vyjadrenie k odvolaniu žalobkyne, u žalovaného v 1. rade v tarifnej odmene 9,13 € (§ 10 ods. 1, § 13 ods. 2 vyhl.č. 655/2004 Z.z.) a u žalovaného v 5. rade v odmene 35,69 € - k tomu u oboch 1 x režijný paušál po 7,63 €. Keďže advokát žalovaných v 1.a 5.rade je platiteľom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje sa odmena a náhrada o DPH (§ 18 ods. 3 cit.vyhl.) a trovy odvolacieho konania žalovaného v 1. rade tak predstavujú spolu 20,- € a trovy žalovaného v 5. rade sumu 52,- €.

Žalobkyňa nemala úspech v odvolacom konaní, preto nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovaní v 2. a 4. rade náhradu trov odvolacieho konania neuplatnili, preto o nich nebolo rozhodnuté (§ 224 ods. 1, § 151 ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.